VEGYIANYAG HÍRLEVÉL

LEVEGŐ MUNKACSOPORT - MTVSZ, 2006. JANUÁR

KEDVES OLVASÓINKNAK BOLDOG ÉS KÁROS VEGYI ANYAGOKTÓL MENTES ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK!

EURÓPAI TANÁCS DÖNTÉSE: MARADHATNAK KÖZTÜNK A KÁROS VEGYI ANYAGOK

Az Európai Unió Versenyképességi Tanácsa december 13-i ülésén elutasította a különösen veszélyes vegyi anyagok kötelező helyettesítését a rendelkezésre álló biztonságosabb alternatívákkal.

A HAZAI NÖVÉNYVÉDŐ SZERMARADÉK VIZSGÁLATOKRÓL

A Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálat 2004-es vizsgálati eredményeinek bemutatásával szeretnénk felhívni a figyelmet az egészségesnek tartott zöldségek és gyümölcsök esetleges kockázataira.

VISSZAVESZIK A PATIKÁK A LEJÁRT GYÓGYSZERT

2005. december elsejétől az ország összes patikájában visszaveszik a lejárt szavatosságú gyógyszereket.

TERJED VEGYI TISZTÍTÁS A KÍMÉLETESEBB VÁLTOZATA

Az USA-ban kezd elterjedni a ruhák vegyi tisztításának egy környezetre és a textíliákra nézve is kíméletesebb módja. A jelentős egészségügyi kockázattal járó perklóretilént a széndioxid váltja fel.

ELSZÁLLT AZ OLAJTÁROLÓ

Decemberben felrobbant és kigyulladt egy Londonhoz közeli olajtároló telep, ez volt Európa egyik legnagyobb vegyipari balesete.

A CUKORBETEGSÉG LESZ A XXI. SZÁZAD NÉPBETEGSÉGE

Angol kutatók szerint a „fejlett világban" a cukorbetegség miatt 200 év óta először csökkenhet a várható élettartam.

AZ ÉLELMISZEREK CSOMAGOLÁSA VETÉLÉST OKOZHAT

Japán kutatók bizonyítékot találtak arra, hogy kapcsolat van az ismétlődő vetélések és egy az élelmiszerek csomagolásában gyakran használt vegyi anyag között.

EURÓPAI TANÁCS DÖNTÉSE: MARADHATNAK KÖZTÜNK A KÁROS VEGYI ANYAGOK

A Tanács elutasította a különösen veszélyes vegyi anyagok kötelező helyettesítését a rendelkezésre álló biztonságosabb alternatívákkal. A helyettesítést, a vegyi anyagok fenntartható használatának legfontosabb alapelvét egy hónappal ezelőtt az Európai Parlament támogatta. Simon Gergely a Levegő Munkacsoport programvezetője szerint „a jelenlegi szabályozás, mely megengedte ezen – többek közt rákkeltő, génkárosító, fejlődési rendellenességet okozó – anyagok használatát, nem tudta garantálni az emberi egészség és a környezet védelmét, ezért van szükség egy új szabályozásra".
A Tanács szigorította a nehezen lebomló és az emberi testben felhalmozódó vegyi anyagok engedélyezésének követelményeit, amelyek azonban csak egy részét teszik ki a veszélyes anyagoknak. Dragos Tibor, a Magyar Természetvédők Szövetségének programvezetője szerint „elfogadhatatlan, hogy a mai döntés lehetővé tenné a rákkeltő, a szaporodási képességeket károsító (pl. egyes ftalát lágyítószerek) és a hormonháztartást megzavaró (pl. biszfenol-A) anyagok további felhasználását, még abban az esetben is ha már rendelkezésre állnak biztonságok alternatív anyagok."
A Tanács megszavazta a vegyipartól megkövetelt egészségügyi, biztonsági adatok mennyiségének drasztikus csökkentését, ami leginkább a kis mennyiségben gyártott anyagokat érinti. „Vegyi anyagok ezrei maradhatnak továbbra is a piacon úgy, hogy továbbra sem állnak rendelkezésre az alapvető információk egészségügyi hatásaikkal kapcsolatban" – hívta fel a figyelmet a veszélyre Prommer Mátyás, a WWF Magyarország programvezetője. A veszélyes vegyi anyagokkal kapcsolatos botrányok száma csak nőni fog addig, míg az alapvető biztonsági adatok nem lesznek elérhetőek. Az elmúlt négy esztendőben a vegyipar nyomásának hatására folyamatosan legyengítették a REACH-et, mely így félő, hogy nem lesz képes elérni a kezdetben kitűzött célt: az emberi egészség és a környezet megóvását a veszélyes vegyi anyagok jelentette veszélytől. Tényleges kedvező hatásokat – ezen belül a következő 30 évben legalább 90 milliárd euró megtakarítást– csak egy kötelező helyettesítést előíró, az alapvető biztonsági adatokat megkövetelő REACH-től várhatunk.

(Sajtóközlemény - www.levego.hu, www.mtvsz.hu, www.wwf.hu)

A HAZAI NÖVÉNYVÉDŐ SZERMARADÉK VIZSGÁLATOKRÓL

A Növény- és Talajvédelmi Szolgálat 2004-ben összesen 2826 db mintán végzett növényvédő szermaradvány vizsgálatokat, melyből 2045 hazai és 781 külföldi eredetű minta volt.

A vizsgált minták megoszlása a kimutatható növényvédő szertartalom alapján:

A minta származása	Minták száma	Nincs kimutatható növényvédő szermaradék	Van kimutatható növényvédő szermaradék, de ez nem kifogásolható	Határérték feletti növényvédő-szermaradék	Nem engedélyezett hatóanyagot tartalmaz
Hazai	2045	1177 (57,6%)	779 (38,1%)	45 (2,2%)	44 (2,2%)
Import	781	367 (47,0%)	408 (52,2%)	4 (0,5%)	2 (0,3%)
Összesen	2826	1544 (54,6%)	1187 (42%)	49 (1,7%)	46 (1,6%)

A határérték feletti szermaradékot tartalmazó zöldségkultúrák közül kiemelhető a legnagyobb esetszámmal előforduló saláta. A 156 mintából összesen 21 hatóanyagot sikerült kimutatni, melyek közül a vinklozolin volt az egyik leggyakoribb (esetleges hatásairól a szeptemberi számunkban már beszámoltunk). 9 (5,8%) esetben ezek mennyisége meghaladta az egészségügyi határértéket (sőt 3 alkalommal annál egy nagyságrenddel nagyobb mennyiséget lehetett kimutatni). A nem engedélyezett hatóanyagot tartalmazó 44 minta jelentős (81%) része is saláta volt. A nem engedélyezett szer használata a salátaminták számának 23%-át (!) éri el.
A határérték feletti minták között leggyakrabban a dimetoát (9 eset, a kifogásolható minták 20%-a) és a metilparation (7 eset, 16%) fordult elő legtöbbször.
Az EU tagországok minden évben tagországonként elkészítenek egy egységes a 8 vizsgált termék esetén 12–12 mintából álló növényvédő szermaradék vizsgálatot. Ennek hazai eredményei alapján, az alma esetén 22 alkalommal találtak növényvédő szermaradványokat.
1 mintában nem találtak növényvédő szert, 4 mintában 1, 3 mintában 2, 4 mintában pedig 3 növényvédő szert találtak.
A salátánál összesen 17 alkalommal találtak növényvédő szermaradványokat. 3 mintában nem találtak növényvédő szert, 5 mintában 1, 1 mintában 2, 2 mintában 3, 1 mintában pedig 4 növényvédő szert találtak.
A szamócánál összesen 12 alkalommal találtak növényvédő szermaradványokat. 5 mintában nem találtak növényvédő szert, 5 mintában 1, 1 mintában 2, 1 mintában pedig 5 növényvédő szert találtak.
A paradicsomnál összesen 11 alkalommal találtak növényvédő szermaradványokat. 5 mintában nem találtak növényvédő szert, 5 mintában 1, 1 mintában 2, 1 mintában pedig 3 növényvédő szert találtak.
A fejes káposzta, a póréhagyma és a rozs/zab kultúrák esetén nem találtak növényvédő szert tartalmazó mintát.
A mintavételezések összességében 49 kultúraféleségre terjedtek ki (31 zöldségféle, 15 gyümölcsféle, és 2 szántóföldi kultúra), az importtermékek esetén 44 kultúraféleséget és összesen 96 hatóanyagot vizsgáltak. A hazai mintavételi program elsősorban a fő fogyasztási szokásokat reprezentáló terményekre irányult, és összesen 148-féle hatóanyagot vizsgáltak.

(A Növény- és Talajvédelmi Szolgálat 2004-es jelentése alapján)

VISSZAVESZIK A PATIKÁK A LEJÁRT GYÓGYSZERT

December elsejétől az ország összes patikájában visszaveszik a lejárt szavatosságú gyógyszereket. A visszagyűjtés költségeit a gyógyszergyártók állják. A lejárt gyógyszerek összegyűjtésére azért van szükség, mert fennáll a veszélye annak, hogy a szemétbe került szereket később piacokon értékesítik.
A gyártók becslése szerint évente körülbelül 300-500 tonna veszélyes hulladéknak számító gyógyszert gyűjthetnek vissza a lakosságtól. Ez a mennyiség azonban a következő években valószínűleg csökken, a lakosság ugyanis várhatóan az első pár évben visszaviszi az otthon felhalmozódott készleteket.

(Origo)

TERJED VEGYI TISZTÍTÁS A KÍMÉLETESEBB VÁLTOZATA

Az USA nyugati területeink közel öt éve kezdett terjedni a ruhák száraz vegytisztításának a környezetre kevésbé ártalmas változata. Hagyományosan a perklóretilént használják az egyes textíliák szárazvegytisztítására, azonban ennek az

igen lassan lebomló vegyületnek ismertek az egészségre káros hatásai (valószínűleg rákkeltő). Az alkalmazás technikája megköveteli a magas hőmérsékletet is, ez kedvezőtlen hatású a ruhák minőségére nézve. A most terjedő módszernél a széndioxidot alkalmazzák a tisztítás során, melynek környezeti hatásai (még az éghajlatváltozásra gyakoroltakat is figyelembe véve) lényegesen kedvezőbbek.

(MetroWestDailyNews)

ELSZÁLLT AZ OLAJTÁROLÓ

Decemberben felrobbant Anglia ötödik legnagyobb olaj- és olajtermék-tároló telepe. A BBC szerint a robbanássorozatot még Hollandiában is hallani lehetett. A robbanás emberéletet nem követelt, de a környékről mintegy 2000 lakost kellett kitelepíteni. A tűzoltóság szerint összesen húsz, egyenként 14 millió literes tartály égett. A 30-40 méter magas lángokat csak több mint 100 tűzoltó többnapi munkájával sikerült megfékezni. Az égő olajszármazékok fekete füstje elborította Délkelet-Angliát és később elérte a franciaországi Bretagne-t és Normandiát is.

(Index, Greenfo)

A CUKORBETEGSÉG LESZ A XXI. SZÁZAD NÉPBETEGSÉGE

A cukorbetegségben szenvedők számának gyors növekedése miatt összeomlás fenyegeti az angol egészségügyi rendszert. A megbetegedések számának jelentős növekedése a várható élettartam csökkenését okozhatja.
Más betegségektől eltérően a cukorbetegség miatt elkerülhetetlen több tízezer ember halála. A WHO (Egészségügyi Világszervezet) jelentése szerint Angliában a következő évtizedben negyedével fog növekedni a cukorbetegségben szenvedők száma az elhízottság és az inaktivitás terjedése miatt.

(Independent Online Edition)

AZ ÉLELMISZEREK CSOMAGOLÁSA VETÉLÉST OKOZHAT

Japán vizsgálatok eredményei szerint a vetélésen átesett nők vérében nagyobb mennyiségben található meg az élelmiszerek csomagolóanyagában használt biszfenol-A (BPA). A veszélyes anyag az élelmiszer tárolására szolgáló műanyag dobozok és palackok mellett a fogászati tömőanyagokban is megtalálható. A BPA a termékekből kioldódva kis mennyiségben a szervezetbe kerülhet, más vizsgálatok szerint a mellrákkal is összefüggésbe hozható.
A vizsgálatokat viszonylag kevés asszonyon végezték el (45 többszörösen elvetélt és 32 sikeres terhességen átesett résztvevő volt), a vizsgálati eredmények szerint a vetélésen átesettek vérében több mint 3-szor volt magasabb a BPA koncentrációja. 17 magzatkárosodás közül 4 esetben kromoszóma-rendellenességeket lehetett megfigyelni, a BPA-nak ez a hatása már állatkísérletekből is ismert volt.
A környezetvédők már régóta szorgalmazzák a BPA-hoz hasonló hormonháztartást zavaró anyagok használatának szigorú korlátozását.

(Guardian)

Kérjük, hogy a hírlevéllel kapcsolatos észrevételeit, illetve le- és feliratkozási szándékát a következő e-mail címen jelezze: reach@levego.hu!

A vegyi anyag hírlevelet összeállította: Pál János

Készült a Levegő Munkacsoport és a Magyar Természetvédők Szövetsége vegyi anyag kampánya keretében.
Simon Gergely, Pál János (LMCS) & Dragos Tibor (MTVSZ)

További információ a témában:
www.mtvsz.hu/vallalat
www.levego.hu/vegyianyag
www.wwf.hu/detox